

"לְדוֹרוֹת"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: סוסיה	שם משפחה: ברלובסקי
----------------	--------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: טרסטמן		בלועזית
Trestman		
שם פרטי איתו נולדתי: סוסיה	בלועזית	שנת לידה: 11.11.1930
Sussia		מין: נקבה
עיר לידה: טרוטינו	בלועזית	ארץ לידה: אוקראינה
Trotino		
שם פרטי ושם משפחה של האב: שמעון טרסטמן	שם פרטי ושם נעורים של האם: רבקה גייזר	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	בלועזית	ארץ המגורים:
	Trotino	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) השכלה יסודית	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמידה	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)	אורנבורג -רוסיה	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית	
	בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'	שנת עליה:	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

אני נולדתי בטרוטינו אוקראינה בנובמבר 1930 למדתי בבית ספר יהודי אבל זה לא היה בית ספר שלומדים באידיש עברית זה היה כל מיני שיעורים אז בשיעור הזה של העברית למדנו את ההיסטוריה של היהודים. בבית ספר היו רק ילדים יהודים. אחי אז גמר את גימנסיה אני הייתי בכיתה ג.אבי היה עובד במפעל שעושים בו סבון אימא שלי לא עבדה. סבא שלי היה רב אבל הוא נפטר בשנת 1936. היו לי גם דודים אחים של אימא שלי שהיו גרים בסרביה היינו נפגשים המון עם הדודים שלי היינו נוסעים לסבא לחג הפסח היינו עושים חגים ביחד חג ראש השנה, סוכות. אבא שלי היה עושה סוכה בחצר. אני זוכרת שאבא היה הולך לבית הכנסת היה לו מקום קבוע שם. את יום כיפור אני גם זוכרת שם. בחג פורים היינו מתחפשים עושים משלוחי מנות.

הכול היה מצוין לפני שבאו הרוסים החיים שלנו היו נהדרים. אכלנו ממש טוב לפני המלחמה. אימא שלי הייתה מבשלת אוכל יהודי קרפלך עם גבינה תפוחי אדמה. בשר לא אכלנו אצל אימא שלי הייתה שמירת כשרות. אבא היה הולך לבית הכנסת כל חג. היו לי אח ואחות אחי יוסף היה אז בן 17 ואחותי שרה הייתה בת 13 הם למדו בבית ספר ואחי יוסף הספיק לגמור את הגימנסיה. אני ואחותי היינו חברות מאוד טובות היינו משפחה מאוד קשורה. אני זוכרת שאבא תמיד דיבר על ישראל. מזכרתי שלפני שהתחילה המלחמה אז היה בעיר צבא של רומניה היה שם בחור יהודי שהוא היה בודד מצבא רומניה לא זוכרת איך הוא הגיע לבית שלנו אני זוכרת שכל שבת אימא הייתה מזמינה אותו הוא היה בא ואוכל אצלנו ארוחת ערב. בשבת הוא גם היה אוכל אצלנו הוא היה ג'ינג'י כזה. אבל שהרוסים באו הוא רצה לברוח אבל הם תפסו אותו הוא היה בחור צעיר אני זוכרת גרוסמן היה שמו.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות

בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

התחילה המלחמה ברחנו מאוקראינה נתנו לנו עגלה עם שני סוסים זאת עגלה לשלוש משפחות משפחה אחת הייתה שלוש אחיות זקנות משפחה שנייה היו זוג צעיר הילד שלהם חלה אז בסוף הם לא נסעו הם נשארו. אז נשארה עגלה למשפחה שלנו מה שאבא ראה הוא לקח. ברחנו מהר לפני שהנאצים נכנסו. נסענו לאודסה עם העגלה לתחנת רכבת שם האוקראינים הכניסו אותנו לרכבת הם עשו שם סדר שלא יהיה בלגאן לקחו אותנו ברכבת עד לקוזאקים ואחרי זה הגענו למערב קזחסטן שזה היה מאוד קרוב לסטלינגרד שם לקחו את אחי יוסף ואת אבא לעבוד. הנאצים לקחו אותם. בעיר אוראל ישב אחי יוסף וחיכה לאן ישלחו אותו לעבוד ונכנס יהודי אחד שהכיר אותו וראה את יוסף התקרב אליו ואמר לו "יוסף מה אתה עושה פה אבא שלך מחפש אותך אני ירוץ להגיד לו שאתה פה" אבא בא לקח את יוסף ונכנס למנהל של המפעל ואמר למנהל שהוא עובד פה במפעל וקרה מקרה שגם הבן שלי פה אז הוא ביקש שישלח אותם ביחד לעבוד כי אם לא יוסף ימות הוא לא ישרוד הוא הצליח לשכנע את המנהל שישלח אותם לעבוד ביחד המנהל האמין לאבא ושלח את אבא ויוסף למפעל גדול לעיר אורנבורג ושם הם עבדו. אבא שלח לנו מכתב שהוא ויוסף נמצאים באורנבורג. היה לנו זכות לראות את המכתב הזה ולנסוע לאורנבורג לאבא ואחי. נסענו ארבעה ימים ולילות אני ואחותי ואימא עם הרכבת. שם באורנבורג נפגשנו עם אבא ואחי.

אני זוכרת שאימא הלכה שם לאיבוד יום אחד היא יצאה לבד וולא חזרה היה קר מאוד אני זוכרת 15 מעלות מתחת לאפס היא יצאה בלי נעליים. היה לאימא שעון זהב שאחותי תפרה שקית קטנה שמה לאימא בכיס שזה יישאר אצלה ככה עם זה אימא הלכה לישון. אני זוכרת שזה היה בית שגרר כל מיני משפחות אבל הייתה שם אישה שלא נתנה להיכנס לבית. כשהתעוררתי הרגשתי מתחת ליד שלי שאימא שלי לא נמצאת כי נרדמתי ליד אימא ואז שאלתי את אחותי איפה אימא? ואני זוכרת שהתחלנו לרוץ אני אחותי אחי ואבא. אבא נכנס לבית הזה ושאל את האישה אם היא ראתה את אימא שלי שהייתה בלי נעליים. היא אמרה שבערך בשתיים עשרה בלילה נכנסה אישה כזאת ושאלה אותה איפה המשפחה והילדות היא חשבה שהיא ברחת מבית משוגעים אז היא זרקה אותה מהבית. חיפשנו את אימא בכל העיר ולא מצאנו אותה. באחת המשטרות אמרו לאחי שיתנו לו תשובה אם ימצאו אותה אבל לא הצליחו למצוא אותה. שאחי חזר בחזרה הוא ראה בדרך בית חולים לחולי נפש היה כבר ממש מאוחר הוא ראה שם אישה ושאל אותה אם אולי הביאו אישה בכותונת שקוראים לה רבקה טרסטמן והוא התחיל לבכות.

אז האישה אמרה לו שיש מישהי כזאת בשם הזה הביאו אותה אחר הצהריים. אחי רצה לראות אם זאת הייתה היא אבל האישה אמרה לו לבוא מחר בבוקר. למחרת אחי חזר עם אחותי לשם והמנהל שאל אותם אם היה משהו עליה ואחותי אמרה לו שהייתה שקית קטנה עם השעון. המנהל ראה את השקית פתח ובדק וראה שם את השעון הוא שאל את אחי ואחותי אם אפשר לבדוק את אימא. והם הביאו את אימא לפרוזדור שם אימא נעצרה והאחיות שאלו אותה מה קרה והיא אמרה שהילדים האלו דומים מאוד לילדים שלה ואז אחותי ואחי רצו לאימא וחיבקו אותה. הדוקטור שבדק אותה אמר שאי אפשר לקחת אותה ואמר לאחי ואחותי שימכרו את השעון והיו גם תכשיטים שהיו בשקית ולמכור אותם בשביל אוכל שאימא תאכל. הצלחנו להוציא את אימא מהבית חולים ונתנו לה לאכול 400 גרם לחם. לי לא היה הרבה אוכל כמו אימא הייתי צריכה ללכת לעבוד. אני זוכרת שהלחם היה שחור הייתי ממש רעבה ולא נגעתי אבל אימא הייתה ממש חולה היא אכלה בבת אחת את כל הלחם את כל ה-400 גרם. לקראת הקיץ היא נפטרה היא הייתה בת 44 בשנת 1944 ואז נשארנו אני אבא אחי ואחותי. אני אחותי הלכנו לעבוד במפעל באורנבורג. בערב. כשלושה חודשים אחרי שאימא נפטרה גם אבא חלה הוא נפצע בעבודה במפעל וניה לו פצע מוגלתי בגב והוא היה צריך לעבור ניתוח הפצע נהיה רק יותר ויותר חמור בגלל שאבא לא אכל כמעט בבית החולים הרופא שבדק את אבא הזדעזע מהמצב של הפצע שהיה בגודל של הר. הפצע היה ממש מזוהם ופגע באבא קשות. הניתוח הראשון שאבא עבר לא הצליח ואבא כבר התייאש ולקח את אחי ואמר לו שישמור עלינו כי הוא לא חושב שיחזיק מעמד. אבא עבר עוד ניתוח והניתוח השני כן הצליח ואבא הצליח להתרפא. נשארנו באורנבורג עד 1945 ושמענו ברדיו שהמלחמה הסתיימה אנשים יצאו החוצה חגגו אני זוכרת את סיום המלחמה. עוד דבר שנזכרתי בו שתמיד שנסענו ברכבות. הרכבות כל הזמן היו עוצרות שהייתה אזעקה והגיעו מטוסים כל האנשים רצו בשדה בזמן ההפגזות אני זוכרת שתמיד החזקתי את אימא ורצנו לשדות והתחבאנו.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בשנת 1945 שהסתיימה המלחמה היינו בעיר אורנבורג אני אבא אחותי ואחי אימא נפטרה שנה לפני כן. אחרי המלחמה הוציא סטאלין צו שמי שברח מהבית בזמן המלחמה ורוצה ללמוד אז הוא יכול לחזור ללמוד. אז אח שלי חזר ב-1946 ללמוד בעיר קייסינג ושם הוא נכנס לאוניברסיטה אני אחותי ואבא נשארנו באורנבורג עד ששחררו את אבא שלי מהעבודות של הצבא ואז חזרנו לעיר אזמאיל שנת 1948 בגלל ששם היו שני אחים של אימא. שם הלכתי לעבוד וללמוד עבדתי בטלגרף והשלמתי לימודים. שם גם הכרתי את בעלי דוד אני הייתי בת 18 וחצי והוא היה בן 24 וחצי אז הוא ראה אותי עם בחור אחר והוא ידע שאני חדשה בעיר אז הוא שאל את הבחור הזה מי זאת הבחורה הזאת וביקש ממנו להכיר אותי. הוא כנראה עקב אחרי ופעם אחת הוא פגש אותי בפארק ושאל אותי לאן אני הולכת אמרתי לו לספרייה והוא ליווה אותי לבית של הדודה שלי. שהוא הלך הדודה שלי אמרה לי זה בחור יהודי בחור טוב.

כך הוא הלך אחרי וחיזר אחרי עד שיום אחד הוא בא אלי ושאל אותי אם אני רוצה להתחתן אמרתי לו שילך לדבר עם אבא הוא הלך לאבא שלי ודיבר איתו ואמר לאבא שהוא רוצה שאנחנו נתחתן ואבא הסכים ונתן את ברכתו. אז הלכנו למשרד רבנות שם חתמנו וקיבלנו תעודה מהם אחרי יום דוד שלי הביא רב מבוגר והוא נתן לנו כתובה על נייר ועד היום אני שומרת את זה. היו לנו חיים מאוד קשים שם לא היה לנו כסף בעלי עבד במשרד שם עובדים פחות. הקושי לא היה מאיפה לחיות הכלכלה פשוט הייתה על הפנים במיוחד במקומות שהנאצים כבשו לא נשאר כלום. בשנת 1950 נולד לנו ילד ראשון אדוארד שמו אני עבדתי בעלי עבד המצב הכלכלי היה קצת יותר טוב. בשנת 1958 נולד הבן השני אריה. החיים שם היו באמת קשים בעלי עבד והמשטרה התחילו לחפש ולהציק לו. עצרו את בעלי המשטרה בשנת 1965 אני לא יודעת על מה בכלל היה משפט והוא קיבל 7 שנים בכלא וישב מתוכם 4 שנים וחודשיים הוא היה בכלא הרוסי והשתחרר על התנהגות טובה. בתקופה הזאת שבעלי היה בכלא המשכתי לעבוד את אדוארד לקח אחי כי היה לי קשה לבד לא יכולתי להחזיק אותו לבד.

אחרי שבעלי ישתחרר ב-1969 מהכלא לא נתנו לו לעבוד לפי המקצוע שלו והוא עבד כפועל רגיל במפעל. בשנת 1974 הבן שלי אדוארד עמד לסיים את האוניברסיטה הוא למד בסיביר ונסענו אני ובעלי לשם להגיד לו שאנחנו רוצים לעלות לארץ ישראל ולחזור הביתה. הבן שלי לא הסכים כי הוא חיכה שהוא יקבל עבודה שם וגם הייתה לו שם חברה לא יהודייה. הצלחתי לשכנע את הבן שלי שיש לנו הזמנה לישראל למרות שלא הייתה הזמנה כי רציתי להוציא אותו משם. כשהגענו הביתה ביחד עם אדוארד. שלחתי לדודה שלי יוכבד מכתב ותוך שבועיים קיבלתי הזמנה ממנה זה היה בשנת 1975. החלטנו למכור את הבית ב-12.11.75 נפטר אבא שלי ועד אז לא יכולנו להיכנס לארץ.

בדצמבר 1976 עלינו לארץ אני בעלי והילדים שלי. כל המשפחה של אחי ואחותי נשארו בקישינב כי לא נתנו להם לעלות אחרי 3 שנים בשנת 1979 הצליח גם אחי עלות לארץ עם משפחתו. ואחותי הגיע אחרי שנתיים ב-1978 עם משפחתה אני זוכרת ששלחתי לה הזמנה דרך הסוכנות.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

עלינו לארץ בשנת 1976 אני חשבתי שבארץ אני אראה חולות ובוץ אבל שיצאנו משדה התעופה ראיתי בניינים פרדסים זה עשה לי הרגשה טובה מאוד לא היינו מהעולים שבוכים סבלנו כל חיינו. לקחו אותנו לאולפן בלוד שם גם גרנו זה היה בניין של 8 קומות חדש ולמטה היו כיתות. שלמדנו את השפה אני לא זכרתי בעלי כן זכר. הבן הקטן אריה לא רצה ללמוד כי לא היה לו סבלנות הוא היה הולך לאצטדיון כדורגל ושם הוא היה לומד את השפה. הוא התגייס כמובן לצבא אני לא זוכרת לאן הוא התגייס. הבן שלי אדוארד למד איתנו באולפן לאחר מכן הוא הלך לקורסים של 7 חודשים, ואחרי הקורסים לקחו אותנו לצבא לשנה וחצי בשנת 1982 במלחמת לבנון. ואז שהוא השתחרר מהצבא הוא מצא עבודה מתכנת מחשבים, ועבד שם 32 שנה ואריה הלך אחרי הצבא ללימודים וקיבל תעודה של מהנדס אלקטרוניקה והתחיל לעבוד בתדיראן.

היום שני הבנים שלי נשואים לאדוארד יש שלושה ילדים שלוש בנות שני תאומות. ולאריה בן ובת. גרנו בלוד עד שנת 1977 משם עברנו לאזור שם גרנו 16 שנה בעלי התחיל שם לעבוד בתעשייה אווירית עד לפנסיה. אני אחרי האולפן הלכתי לקורס הנהלת חשבונות קורס של 9 חודשים והתקבלתי לחברת אוסם בשנת 1978 שם עבדתי עד שפרשתי לפנסיה התחלתי לעבוד שם בגיל 48 ופרשתי בגיל 60. לבת ים עברנו באוקטובר 1993. בעלי נפטר בשנת 2004 לפני 9 שנים בעקבות אירוע מוחי ומאז אני פה גרה לבדי.

המסר שברצוני להעביר לדורות הבאים: מה שהייתי רוצה שילמדו בבית ספר את כל מה שקרה במלחמת העולם השנייה ובשואה מה שעברו שם אנשים והילדים בעיקר. שילמדו על כל מה שהילדים עברו שם יותר לעומק זה חשוב מאוד.

ראיון: שימי לב – הר, בת – ים,

אוגוסט 2013